

Türkiye’de Müzik Eğitimi Alanında Yapılmış Teknoloji İçerikli Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi

An Investigation of Technology-Containing Graduate Studies in The Field of Music Education in Turkey

Ayda ARAS¹

¹Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Aksaray, Türkiye

Remziye Ezgi GÖKSEL²

²Millî Eğitim Bakanlığı, Yavuz Sultan Selim Yatılı Bölge Ortaokulu, Aksaray, Türkiye

ÖZ

Geçmişten günümüze insan yaşamında önemli etkileri olan teknoloji; sürekli değişim ve gelişim içerisinde. Hayatımızın hemen her alanına etki eden teknolojinin iç içe olduğu alanlardan birisi de eğitimidir. Günümüzde ve gelecekte teknolojinin eğitim üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, müzik eğitimi ve teknoloji ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların literatürde önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir. Müzik eğitimi ve teknoloji ile ilgili yapılacak çalışmalarda ilgili araştırmacılara kaynak sunmayı amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması benimsenmiştir. Çalışmada 1996-2023 yılları arasında tamamlanmış olan 140 tez incelenmiştir. Verilerin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları tablolar halinde sunulmuştur. Araştırma sonucunda müzik eğitiminde teknoloji içerikli tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu, en çok tezin Gazi Üniversitesi’nde yapıldığı, en çok tezin 2022 yılında yapıldığı, enstitüler arasında tezlerin çoğunlukla Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde yürütüldüğü, konu eğilimlerine göre en çok çalışmanın müzik eğitimi ve öğretiminde teknolojinin kullanılması durumu ile ilgili olduğu ve yöntemler arasında en çok nicel yöntemlerin tercih edildiği bulgularına ulaşılmıştır.

Keywords: Müzik Eğitimi, Teknoloji, Müzik ve Teknoloji

ABSTRACT

Technology, which has important effects on human life from past to present, is in constant change and development. Education is one of the areas where technology, which affects almost every aspect of our lives, is intertwined. Considering the impact of technology on education today and in the future, it is thought that graduate studies on music education and technology have an important place in the literature. Qualitative research method and case study were adopted in this study, which aims to provide resources for researchers related to music education and technology studies and to provide ideas for future studies on music education and technology. 140 theses completed between 1996 and 2023 were analyzed. Frequency (f) and percentage (%) distributions of the data are presented in tables. As a result of the research, it was found that the majority of the theses on technology in music education were master's theses, the most theses were conducted at Gazi University, the most theses were conducted in 2022, the most theses among the institutes were conducted at the Institute of Educational Sciences, according to the subject trends, the most studies were related to the use of technology in music education and teaching, and quantitative methods were mostly preferred among the methods.

Anahtar Kelimeler: Music Education, Technology, Music and Technology

Giriş

Eğitim ve teknoloji uzun yıllardır etkileşim içindedir. Bu etkileşimde yeni dijital uygulamaların eğitim ile entegrasyonu çoğunlukla değişim ve gelişim odaklı seyretmiştir. Camlin ve Lisboa (2021) müzik eğitiminde çevirim içine yönelik dijital dönüşümün uzun yıllardır müzik eğitiminin önemli bir parçası olduğunu belirtmişlerdir. Son yıllarda ise Covid-19 pandemi süreci ve Türkiye’de 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem felaketi ile zorunlu uzaktan eğitim acil olarak uygulamaya koyulmuştur (Aksoy ve Güçlü, 2023; Camlin ve Lisboa, 2021). Eğitimde teknolojik dönüşümle iç içe olan alanlardan biri de müzik eğitimidir.

Geliş Tarihi/Received 26.04.2024
Revizyon Talebi/Revision Requested 17.09.2024
Son Revizyon/Last Revision 14.10.2024
Kabul Tarihi/Accepted 29.10.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 31.10.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding author:

Ayda ARAS

E-mail: aydaaras@hotmail.com

Cite this article: Aras, A., & Göksel, R. E. (2024). An investigation of technology-containing graduate studies in the field of music education in Turkey. *Art Vision*, 30(53), 230-239. <https://doi.org/10.32547/artvision.1474351>

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

Tüm dünyada Yükseköğretim müzik kurumları 1990'ların başından bu yana, yüz yüze eğitim ve öğretime destekle uzaktan prova ve performansa yardımcı olmak için en son teknolojilere yatırım yapmaktadır (Camlin ve Lisboa, 2021). Tecimer (2006) müzik eğitiminde kalite ve etkililik için teknolojinin sunduğu olanakların önemli derecede arttığını belirtmiştir. Bunun yanında bilgisayar ve akıllı tahtanın yaygın olarak kullanılması müzik öğretiminde yeni yöntem ve yaklaşımlara ilişkin bir gereksinim yaratmıştır (Mert ve Şen, 2019). Yungul'a (2018) göre müzik eğitimi, eğitim teknolojilerindeki yeniliklerle eskisinden daha verimli ve kaliteli olacaktır. Şen ve Şentürk (2014) Teknoloji ve bilgisayarlarla donatılan yaşamda öğrencilere bilgi ve becerilerin yeni yöntemlerle sunulması gerektiğinden bahsetmektedir

Müzik teknolojisi müzik eğitimi ile kullanılan dinamik bir süreç olarak devam etmektedir (Güdek ve Açıksöz, 2018). Sonuçta yapay zekânın yaptığı müzik albümünden bahsedilen teknoloji ile tüm müzik alanlarında gelişmelerin devam edeceği öngörülebilir (Avcı, 2020). Aynı zamanda farklı eğitim aşamalarında çalışmalar olmasına rağmen, yükseköğretimde müzik eğitimi için teknoloji kullanımının bir baskınlığı vardır (Marín Suelves vd., 2022). Bununla birlikte müzik eğitiminde teknoloji ve uzaktan eğitim uygulamaları ile ilgili bilimsel çalışmalara daha sık rastlanmaktadır (Afacan ve Cemil, 2017; Araz, 2015; Arıcı ve Güner, 2017; Avcı, 2020; Da Silveira Borne, 2016; Cambra ve Lopez; 2020, Çamlıtepe, 2022; Camlin ve Lisboa, 2021; Calderón Garrido ve Gustems Carnicer, 2021; Gorbunova vd., 2020; Güdek ve Açıksöz, 2018; Li, 2020). Eğitim araştırmalarında sonuçların gerçekleşerek kullanılabilir olması nitelikli ve kaliteli olması açısından önemlidir (Aydınlı Gürler, 2021). Araştırmaların sonuçlarının gerçekleşip gerçekleşmediği ve kullanılabilirliği yine bunlardan yola çıkılarak yapılan bilimsel çalışmalarla ortaya koyulmaktadır. Dolayısıyla, bilimsel bilgi döngüsünün bir parçası haline gelecek yeni bilgiler titiz ve yoğun bir incelemeden geçirilmiş belgelere dayalı olarak oluşturulabilir (Lorenzo vd., 2007). Yükseköğretimde üretilen tezlerin bu kapsamda önemli bilimsel kaynaklar olduğu düşünülmektedir. Literatürde lisansüstü tezlerde bulunan farklı değişkenlere yönelik analiz çalışmaları bulunmaktadır (Albayrak ve Çiltaş, 2017; Akçay ve Solmacı, 2020; Caffarella, 1999; Costa, 2007; Erdoğan vd., 2009; Hew vd. 2007). Yılmaz (2021) içerik analizi yapılan araştırmaların sistematik incelemeler olduğunu belirtmiştir. Toptaş ve Güler (2022) ise yapılacak çalışmaların planlanmasında mevcut çalışmaların dağılımlarının ve eğilimlerinin bilimin gelişimine her alanda önemli derecede katkı sağlayacağını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde müzik eğitimi alanında üretilen tezlerin bir araya getirildiği sistematik derleme çalışmaları da bulunmaktadır. Örneğin, literatürde müzik alanında bibliyografya araştırmaları mevcuttur (Aydınlı Gürler, 2021; Belge, 2021; Önal ve Aksaray, 2023; Sağer, 2005; Topaloğlu, 2023; Tuna,

2017; Kılıç Tapu, 2017). Araştırma kapsamında literatürde çalgı eğitimi alanında yaylı çalgılar ile ilgili yazılmış lisansüstü tez çalışmaları incelenmiştir (Atilla ve Akyürek, 2020; Arıcı, 2015; Birel ve Qader, 2017; Çeşit, 2015; Demirbatır, 2001; Dönmez, 2022; Kurtaslan, 2018; Yıldırım Orhan, 2012; Tebiş ve Okay, 2013; Özay, 2020; Sonsel, 2018). Bunun yanında çalgı eğitimi ile ilgili piyano üzerine yapılmış lisansüstü tez çalışmaları araştırılmıştır (Aydınlı Gürler, 2020; Babacan, 2021; Kaptanoğlu ve Çanakçı, 2015; Toptaş, 2013). Ayrıca, çalgı eğitimi ile ilgili Alyörük (2016) ve Öztutgan'ın (2016) gitar alanında yapılmış lisansüstü tez çalışmalarını incelediği çalışmaları bulunmaktadır. Çalgı eğitimi dışında ses eğitimi ve koro alanında yapılmış çalışmaların incelendiği sistematik derleme çalışmaları da mevcuttur (Ertek Babaç ve Köse, 2018; Köreli, 2020). Bir başka çalışmada ise, Geboloğlu (2020) Türkiye'de klasik Türk müziği bestecileri ile ilgili yapılmış lisansüstü tezleri incelemiştir. Yıldırım Orhan ve Tunca (2014) ise oda müziği konusunda incelemeler yapmışlardır. Bunların yanında, disiplinler arası müzik araştırmaları ile ilgili çalışmalar da gerçekleştirilmiştir (Aksoy ve Göklen, 2022; Bak, 2023; Ece ve Çeşit, 2011; Kumtepe ve Yıldırım Orhan, 2016; Yılmaz ve Acar, 2023). Müzik teknolojileri alanında yapılan tez çalışmalarının incelenmesi ise Delikara (2019) tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüldüğü gibi, müzik eğitimi alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarının konu çeşitliliği ve sayılarının yanında teknoloji içerikli çalışmaların analiz edildiği çok az sayıda çalışma mevcuttur. Eğitimde teknoloji entegrasyonunun bilinçli olarak iyileştirilmesi için eğitim teknolojilerinin eğilimi olan alan ve konuların analiz edilmesi yapılan çalışmalara destek olacaktır (Güneş vd., 2023). Bunun yanında yaşam koşullarının beklenenin dışında değişebilmesi ve teknolojinin bundan sonraki eğitim ortamlarının merkezinde olacağı gerçeği ile karşı karşıya olduğumuz günümüzde müzik eğitimi ve teknoloji ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla, bu çalışma araştırmacıların müzik eğitimi alanındaki teknolojiye yönelik lisansüstü çalışmalara dikkatinin çekilmesi açısından özgünlük taşımaktadır. Bu gerekçeden hareketle, bu çalışmada Türkiye'de Müzik Eğitimi alanında yapılmış teknoloji içerikli tezler incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu amaçtan hareketle yazarlar aşağıdaki araştırma sorularına cevap aramıştır.

Müzik eğitimi alanında yapılmış teknoloji içerikli tezlerin;

1. Türleri nelerdir?
2. Yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. Bağlı buldukları enstitüler nelerdir?
4. Üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
5. Konu eğilimlerine göre dağılımı nasıldır?
6. Araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Türkiye’de Müzik Eğitimi alanında yapılmış teknoloji içerikli lisansüstü çalışmaların incelenmesini amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma yöntemini ve durum çalışması desenini benimsemiştir. Durum olarak tezlerin sistematik incelemesi yapılmıştır. Ayrıca, nitel, nicel ve karma yöntem araştırmasına göre yürütülen tezler incelendiği için metasentez ifadesi tercih edilmemiştir (Karakuzu vd., 2023). “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 189).

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerini Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Tez Dokümantasyon merkezine kayıtlı Müzik Eğitimi ve Teknoloji içerikli tezler oluşturmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında araştırma konusuna ilişkin ilk tez çalışmasının 1996 yılında yapıldığı görülmüştür. Buna göre araştırma verilerini 1996-2023 yılları arasında tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinden 140 tez oluşturmaktadır. Araştırma, müzik eğitiminde teknoloji içerikli ve Yükseköğretim Kurulu Tez Dokümantasyon merkezine kayıtlı lisansüstü tezlerle sınırlıdır.

Yapılan araştırmada YÖK tez dokümantasyon merkezindeki veriler internet ortamında müzik eğitimi, bilgisayar, teknoloji, müzik eğitimi ve teknoloji, eğitim teknolojisi, müzik teknolojileri, uzaktan eğitim, dijital, yazılım anahtar kelimeleri ile taranmış ve tarama konu alanı müzik olarak daraltılarak yapılmıştır. İlgili tezler müzik eğitimi ve teknoloji kullanımına yönelik elemelerden geçirilerek 140 teze ulaşılmıştır. Veriler ilk olarak 16.12.2023 tarihinde iki araştırmacı tarafından iki ayrı bilgisayarla taranmıştır. Daha sonra 17.01.2024 tarihinde son olarak tekrar edilmiştir. Tez dokümantasyon merkezi arama motorunda ‘yazılım’ anahtar kelimesi ile yapılan tarama sonucunda ulaşılan 18 tezdən, teknoloji ve müzik eğitimi ile ilişkili olmayan 10 tez elenmiştir. Dijital anahtar kelimesi ile yapılan taramada ise ulaşılan 18 tezdən konu ile ilgisi olmayan 15 tez elenmiştir. Bir diğer anahtar kelime olan uzaktan eğitim ile 54 teze ulaşılmış ve konu ile ilgisi olmayan 10 tez elenmiştir. Müzik teknolojileri anahtar kelimesi ile yapılan taramada ise 39 tez görüntülenmiş ve konu ile ilgisi olmayan 13 tez elenmiştir.

Eğitim teknolojisi anahtar kelimesi ile yapılan taramada 18 tez görüntülenmiştir. Müzik eğitimi ve teknoloji anahtar kelimesi ile yapılan taramada ise altı teze ulaşılmıştır. Teknoloji kelimesi ile yapılan taramada 16 teze ulaşılmış ve konu ile ilgisi olmayan altı tez elenmiştir. Bilgisayar anahtar kelimesi ile 12 teze ulaşılmış ve konu ile ilgisi olmayan beş tez elenmiştir. Bir diğer anahtar kelime olarak müzik eğitimi ile tarama yapıldığında konu ile ilgili 98 teze ulaşılmıştır. Taramalar sonucunda ulaşılan tezler arasından ortak olan

tezler elenmiş ve son olarak 140 teze ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerine içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. “Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 242). Veriler araştırmacıların oluşturduğu lisansüstü tez sınıflama formu ile analiz edilmiştir. Formun hazırlanmasında araştırma soruları ve mevcut literatür dikkate alınmıştır (Göktaş vd., 2012, Sözbilir ve Kutu; 2008). Bu formun Göktaş vd. (2012) tarafından geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır.

Tez sınıflama formu araştırma kapsamında ele alınan değişkenler doğrultusunda tezlerin adı, türü, yapıldıkları üniversite, enstitü, yıl, konu eğilimleri ve yöntem bölümlerinden oluşmaktadır. Araştırmada içerik analizi ile elde edilen veriler Microsoft Excel programı ile betimsel istatistik kullanılarak frekans ve yüzde hesaplamalarıyla analiz edilmiş ve veriler tablolar halinde açıklanmıştır.

Bulgular

Müzik Eğitiminde Teknoloji İçerikli Lisansüstü Tezlerin Tür, Yıl, Üniversite, Enstitü, Konu Eğilimleri ve Yöntemlerine Göre Dağılımları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1.

Tezlerin Türlerine Göre Dağılımları

Tür	f	%
Yüksek Lisans	108	77.14
Doktora	32	22.86
Toplam	140	100

Tablo 1’e göre, en çok tez çalışmasının Yüksek Lisans (%77.14) tezi olduğu, bunun dışında diğer tez çalışmalarının doktora tezi (%22.86) çalışması olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 2.

Tezlerin Yıllara Göre Dağılımları

Yıl	f	%
2022	31	22.14
2023	23	16.43
2019	23	16.43
2021	17	12.14
2020	6	4.29
2018	6	4.29
2017	5	3.57
2016	5	3.57
2015	4	2.86
2014	4	2.86
2013	2	1.43
2010	2	1.43
2005	2	1.43

Tablo 2'nin devamı

Yıl	f	%
2002	2	1.43
1996	1	0.71
1997	1	0.71
2001	1	0.71
2003	1	0.71
2004	1	0.71
2008	1	0.71
2011	1	0.71
2012	1	0.71
Toplam	140	100

Tablo 2'ye göre; tezlerin yapıldıkları yılların dağılımına bakıldığında en çok tez çalışmasının 2022 (%22.14) yılında gerçekleştirildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bunu sırasıyla 2019 (%16.43), 2023 (%16.43) ve 2021 (%12.14) yılları takip etmektedir.

Tablo 3.

Tezlerin Bağlı Buldukları Enstitülere Göre Dağılımları

Enstitü	f	%
Eğitim Bilimleri	96	68.57
Sosyal Bilimler	23	16.43
Lisansüstü Eğitim	12	8.57
Güzel Sanatlar	5	3.57
Fen Bilimleri	3	2.14
Müzik ve Güzel Sanatlar	1	0.71
Toplam	140	100

Tablo 3'e göre; lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımına bakıldığında, tez çalışmalarının çoğunluğunun Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde (%68.57) yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bunu sırasıyla Sosyal Bilimler Enstitüsü (%16.43), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (%8.57), Güzel Sanatlar Enstitüsü (%3.57), Fen Bilimleri Enstitüsü (%2.14) ve Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü (%0.71) izlemektedir.

Tablo 4.

Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	f	%
Gazi	33	23.57
Necmettin Erbakan	11	7.86
Atatürk	10	7.14
Sivas Cumhuriyet	10	7.14
İnönü	9	6.43
Marmara	9	6.43
Bursa Uludağ	7	5.00
Bolu Abant İzzet Baysal	7	5.00
Kırıkkale	3	2.14
Dokuz Eylül	3	2.14
19 Mayıs	3	2.14
Trabzon	3	2.14
Afyon Kocatepe	3	2.14
Akdeniz	2	1.43
Ankara	2	1.43
Burdur Mehmet Akif Ersoy	2	1.43
Çankırı Karatekin	2	1.43
Erciyes	2	1.43
Mersin	2	1.43
Selçuk	2	1.43

Tablo 4'ün devamı

Üniversite	f	%
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar	1	0.71
Adıyaman	1	0.71
Çanakkale 18 Mart	1	0.71
Hacettepe	1	0.71
Balıkesir	1	0.71
Haliç	1	0.71
Harran	1	0.71
İstanbul Teknik	1	0.71
Niğde	1	0.71
Niğde Ömer Halis	1	0.71
Pamukkale	1	0.71
Sakarya	1	0.71
Trakya	1	0.71
Yıldız Teknik	1	0.71
Van 100. yıl	1	0.71
Toplam	140	100

Tablo 4'te görüldüğü gibi; lisansüstü tezlerin yapıldıkları üniversitelere göre dağılımına bakıldığında, tez çalışmalarının çoğunluğunun Gazi Üniversitesi'nde (%23.57) yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bunu sırasıyla elde edilen bulguların yüzdelikleri doğrultusunda Necmettin Erbakan Üniversitesi (%7.86), Atatürk Üniversitesi (%7.14), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (%7.14) takip etmektedir. Öte yandan 14 farklı üniversitenin ise bu alanda sadece bir tane lisansüstü tez çalışması yürüttüğü görülmektedir.

Tablo 5.

Tezlerin Konu Eğilimlerine Göre Dağılımları

Konu Eğilimleri	f	%
Müzik eğitimi ve öğretiminde teknolojinin kullanılma durumu	75	53.57
Müzik eğitiminde teknolojinin kullanılmasına ilişkin görüşler, tutumlar	41	29.29
Müzik eğitiminde teknolojiye ilişkin program geliştirme-inceleme, materyal tasarımı	15	10.71
Müzik eğitiminde teknoloji ve özel eğitim	9	6.43
Toplam	140	100

Tablo 5'e göre, tez çalışmalarının Müzik eğitimi ve öğretiminde teknolojinin kullanılma durumu başlığı altında (%53.57) yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bunu sırasıyla Müzik eğitiminde teknolojinin kullanılmasına ilişkin görüşler, tutumlar (%29.29), Müzik eğitiminde teknolojiye ilişkin program geliştirme-inceleme, materyal tasarımı (%10.71) ve Müzik eğitiminde teknoloji ve özel eğitim (%6.43) konu başlıkları takip etmektedir.

Tablo 6.

Tezlerin Yöntemlerine Göre Dağılımları

Yöntem	f	%
Nicel	57	40.71
Nitel	49	35.00
Karma	28	20.00
Belirtilmemiş	6	4.29
Toplam	140	100

Tablo 6'ya göre, en çok tez çalışmasının nicel araştırma yöntemi ile (%40.71) yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Nitel araştırma yönteminin de (%35.00) nicel araştırma yöntemine yakın bir oranda çalışıldığı görülmektedir. Son zamanlarda araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilen karma araştırma yöntemi ise (%20.00) nicel araştırma yönteminin yarısı kadar tercih edildiği gözükmektedir. Bununla birlikte yöntemi belirtmeyen çalışmaların yüzdesinin de düşük olduğu (%4.29) görülmektedir.

Tartışma

Müzik eğitimi ve teknoloji içerikli lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımları incelendiğinde konuya ilişkin en çok yüksek lisans tezlerinin gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç literatürde lisansüstü çalışmaların incelendiği araştırmaların çoğu ile benzerlik göstermektedir (Aksoy ve Göklen, 2022; Atilla ve Akyürek, 2020; Arıca, 2015; Aydınli Gürler, 2021; Belge, 2021; Boyraz ve Yazıcı, 2019; Çeşit, 2015; Delikara, 2019; Tebiş ve Okay, 2013; Sonsel, 2018). Sağer (2005) lisansüstü eğitimin Türkiye'de 1983 yılında başlayarak farklı üniversitelere yayıldığını belirtmiştir. Nazlımoğlu ve Karakoç (2023, s. 1420) ise müzik bilim/sanat alanında mevcut lisansüstü eğitime ilişkin enstitülerin durumunu araştırdığı çalışmada, yüksek lisans düzeyinde 141 program, doktora/sanatta yeterlik düzeyinde ise 74 program bulunduğunu, bu alanda toplam 215 programa ulaşılmışının anlamlı olmasına rağmen lisansüstü uzmanlık sonrası derinlemesine gelişim sağlayan doktora/sanatta yeterlik düzeyinde yeterince yol kat edilmediğinden bahsetmektedirler. Mevcut çalışma sonuçlarında da müzik eğitimi ve teknoloji içerikli sanatta yeterlilik programında yapılmış bir teze rastlanmamıştır. Bunun sanatta yeterlilik programlarının çoğunlukla performansa yönelik bölümlerde açılmış olması ile ilişkili olduğu söylenebilir. Müzik eğitimi ve teknoloji içerikli doktora tezlerinin sayıca az olmasının da müzik eğitimi alanında yüksek lisans programlarının daha çok olması ve bu alanda lisansüstü doktora seviyesindeki öğrencilerin alanla ilgili genel konularda uzmanlaşma eğilimine sahip oldukları söylenebilir. Öztutgan ve Öztutgan (2020) ise tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans programına kayıtlı öğrenci sayısının doktora kayıtlı öğrenci sayısından fazla olmasından kaynaklandığını belirtmiştir. Sonsel ve Efe (2019) özel sektörün işe alımlarda yüksek lisans şartı istemesi ve kamu personelinin de kadro derecelerinde ve maaş artışlarında lisansüstü eğitime teşvik edilmesinin bu sonucu etkilediğini belirtmişlerdir. Öte yandan Özevin vd. (2021) Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği lisansüstü programları kapsamında yapılan tezleri inceleyerek, bireysel çalgı ve ses eğitimi, metotların ve tanınmış müzisyenlerin hayatlarının incelenmesi gibi bireysel ilgi ve beceri araştırmalarına eğilimin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Birel ve Qader (2017) ise kontrbas ile ilgili

yapılan lisansüstü çalışmaları incelemiş, çalışma sonuçlarına göre az sayıda araştırma olduğunu ve kontrbas öğrencilerinin lisans eğitiminden sonra lisansüstü eğitime değil çalıcılığa yönlendiklerini belirtmişlerdir. Benzer şekilde Kurtaslan da (2018) Türkiye'de 1998- 2017 yılları arasında yaylı çalgıların yay teknikleri ile ilgili yapılmış lisansüstü tez çalışmalarını incelediği araştırmada az sayıda çalışmaya ulaşmış ve bu alanda yapılmış doktora tezi bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Literatürde görüldüğü gibi lisansüstü eğitimde özellikle doktora aşamasında müzik eğitiminin özel alt alanları daha az tercih edilmektedir. Tüm bu sonuçlardan hareketle bu çalışma müzik eğitimi alanında teknoloji içerikli doktora çalışmalarının artırılması gerektiğini savunmaktadır.

Çalışmanın sonuçlarına göre müzik eğitiminde teknoloji içerikli ilk lisansüstü çalışma 1996 yılında gerçekleştirilmiştir. Daha sonra bu sayı 2014 yılında dört katına çıkmıştır. Delikara (2019), Aksoy ve Göklen (2022), Bükülmez (2023) ve Önal ve Aksaray da (2023) benzer sonuçlara ulaşmıştır. Örneğin Önal ve Aksaray (2023) müzik alanında yapılan lisansüstü tezlerin farklı disiplinlerle olan ilişkisi ile ilgili yaptığı araştırmada çalışmaların en çok 2014-2018 yıllarında arttığını belirterek bu artışın müziğin disiplinler arası ilişkisinin fark edilmiş olması ile ilişkilendirmiştir. Benzer şekilde Aksoy ve Göklen (2022) müzik eğitimi ve psikoloji ortak alanında yapılan lisansüstü çalışmaların 2014 yılında artmaya başladığını belirlemişlerdir. Topaloğlu'nun (2023) görme engelli bireylerle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaları incelediği araştırmada da en fazla tezin 2019 yılında gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Müzik eğitimi lisansüstü çalışmaların ve disiplinler arası araştırmaların artışı ile müzik eğitiminde teknoloji içerikli çalışmaların arttığı yıllar benzerlik göstermektedir. Müzik eğitiminde teknoloji içerikli lisansüstü tez çalışmalarının yıllara göre dağılımlarında en fazla çalışmanın 2022 yılında gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucu 2019, 2021 ve 2023 yıllarının izlediği görülmektedir. Konuyla ilgili en fazla lisansüstü çalışmanın yapıldığı bu yıllarda eğitime tüm dünyada COVID-19 salgını yön vermiştir. Eğitim sistemlerinin dijital dönüşümü ile e-öğrenme ekosistemi içinde yeni bir öğrenme-öğretme alanı oluşmuştur (Valverde Berrocoso vd., 2020). Zorunlu uzaktan eğitim uygulamaları müzik eğitimini de kapsamına almıştır. Dolayısıyla eğitimin en önemli bileşenlerinden biri olan yüz yüze eğitim uzaktan eğitim ile teknolojinin kullanımına odaklanmıştır. Tüm bunlardan hareketle, uzaktan eğitim sürecinin gelişmesiyle birlikte müzik eğitiminde de teknoloji ağırlıklı sorunların arttığı düşünülebilir ve bu artış sebebiyle bu alandaki çalışmaların arttığı söylenebilir. Dolayısıyla, müzik eğitimindeki teknoloji odaklı sorunların giderilmesi için bilimsel çalışmaların hız kesmeden devam etmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca müzik eğitimindeki teknoloji içerikli derslerin yetersizliğinden dolayı da bilimsel çalışmalarda artış olduğu söylenebilir. Özevin vd. (2021) uzaktan eğitim

sürecinin lisansüstü düzeyde önemli bir kazanım olmasına rağmen programlarında bu konuya ilişkin herhangi bir dersin bulunmadığını ifade etmişlerdir. İpekçiler ve Çaydere de (2022) müzik öğretmenliği programlarındaki ders paketlerini inceleyerek bölümlerde müzik teknolojileri dersinin 2018'den önce daha çok olduğunu belirlemişlerdir. Benzer şekilde, müzik eğitimi anabilim dalında öğrencilerin müzik yazılımlarını kullanma ve isteklerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada öğrencilerin yarıdan fazlasının (%57.3) lisans döneminde bilgisayar dersinde herhangi bir müzik yazılımı kullanmadıkları ve çoğunun en az bir müzik yazılımını kullanmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır (Köksal, 2019). Literatürdeki çalışmalarda da görüldüğü gibi müzik eğitiminde teknoloji ile ilgili çalışmaların artmasına ve ihtiyaçların belirlenmesine yönelik eğilimin olgunlaşmasına rağmen, müzik eğitimi lisans ve lisansüstü programlarında ders eksikliklerinin olmasından dolayı bu çalışmaların sayısının önümüzdeki yıllarda da artarak devam etmesi gerektiği düşünülmektedir.

Müzik eğitiminde teknoloji içerikli tezlerin gerçekleştirildiği üniversitelere bakıldığında ise en çok tezin Gazi Üniversitesinde gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre müzik eğitimi ve teknoloji içerikli en çok lisansüstü tezin gerçekleştirildiği diğer üniversiteler ise Necmettin Erbakan, Atatürk, Marmara ve İnönü Üniversiteleridir. Bu sonuç literatürdeki lisansüstü çalışmaların incelendiği diğer çalışmaların çoğu ile benzerlik göstermektedir (Önal ve Aksaray, 2023; Aydınlı Gürler, 2021; Babacan, 2021; Bükülmez, 2023; Dönmez, 2022). Örneğin, Babacan (2021) bu sonucu Türkiye' de açılan ilk müzik bölümünün Gazi Üniversitesinde olması ile ilişkilendirmiştir. Öte yandan, Hacettepe Üniversitesi gibi üniversitelerde müzik eğitiminde teknoloji çalışmalarının az olmasının gerekçesi lisansüstü çalışmaların konservatuvar bünyesinde ya da müzik teknolojileri anabilim dalında üretilmesi olabilir. Dolayısıyla bu çalışma eğitim fakültelerinin ve konservatuvarların iletişim halinde olmalarını ve iş birliği içerisinde müzik eğitiminde teknoloji içerikli çalışmaları yapmalarını savunmaktadır.

Tezlerin gerçekleştirildiği enstitülere göre dağılımlarında ise en çok tezin eğitim bilimleri enstitüsünde üretildiği sonucuna ulaşılmıştır. Aydınlı Gürler (2021) ve Topaloğlu da (2023) benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Sağer (2005) müzik eğitiminde lisansüstü çalışmaları incelediği araştırmada müzik öğretmenliği programları için eğitim bilimleri enstitüsünün en doğru adres olacağını belirtmiştir. Nazlımoğlu ve Karakoç (2023) eğitimde birlikteliğin ve düzenin artması, bilimsel çalışmalardaki niteliğin gelişmesi, lisansüstü eğitimde gelişmiş ülkelerdeki standartlaşmanın sağlanabilmesi ve uluslararası akreditasyonun kazanılabilmesi için eğitim bilimleri enstitüsünün önemli bir yapı olduğunu belirtmişlerdir. Dolayısıyla müzik eğitimi ile

ilgili lisansüstü tezlerin yıllar içinde artarak çoğunlukla eğitim bilimleri enstitüsünde gerçekleştirilmesi müzik eğitiminde olumlu bir gelişme olarak düşünülmektedir. Öte yandan, Delikara (2019) müzik teknolojileri ile ilgili 2018 yılına kadar yapılan lisansüstü çalışmaları incelediği çalışmada müzik ve teknoloji alanında yapılmış çalışmaların en çok sosyal bilimler enstitüsünde ve müzik teknolojileri anabilim dalında yapıldığını, en az çalışmanın ise eğitim bilimleri enstitüsünde yapıldığını belirtmiştir. Bu sonuca göre, Delikara müzik teknolojilerinin disiplinler arası çalışmalar kapsamında müzik eğitimi ile yeterli düzeyde adaptasyon sağlayamadığını düşünülmektedir. Dolayısıyla, eğitim bilimleri enstitüsünün müzik eğitiminde teknoloji içerikli çalışmalarda anahtar rol oynaması gerektiğini ve müzik teknolojileri gibi alanların müzik eğitimi ile entegrasyonunu sağlamada eğitim bilimleri enstitüsüne önemli görevler düştüğü düşünülmektedir. Ayrıca, yıllar içinde gelişen müzik teknolojilerinin eğitim boyutunun da eş zamanlı ilerlemesi gerektiği ve son yıllardaki eğitimde zorunlu ve hibrit uygulamalarla teknoloji entegrasyonuna yönelik çalışmaların kaçınılmaz olduğu da savunulmaktadır.

Müzik eğitiminde teknoloji içerikli lisansüstü tezlerin konu eğilimlerine bakıldığında çalışmaların yarıdan çoğunun (%53.57) müzik eğitimi ve öğretiminde teknolojinin kullanımına yönelik araştırmalar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güneş vd. (2023), EdTech Journals 2021 listesi ve SCOPUS veri tabanında 1950-2021 yıllarında yayınlanmış eğitim teknolojileri ile ilgili makalelerin etkileşimli öğrenme ortamları, öğrenme-öğretme stratejileri, pedagojik konular, sanal gerçeklik ve uzaktan eğitim konularının öne çıktığını bunun yanında sanat ve beşeri bilimlerin en önemli konular arasında olduğunu belirlemişlerdir. Bu sonucun müzik eğitiminde teknoloji içerikli lisansüstü tez çalışmalarının yoğunlaştığı konu eğilimleri ile uyumlu olduğu söylenebilir. Çalışma sonuçlarına göre müzik eğitiminde teknolojinin kullanılmasına ilişkin görüşler-tutumlar (%29.29), müzik eğitimi ve teknolojiye yönelik program geliştirme mevcut programların incelenmesi ile müzik eğitime yönelik materyal tasarımı (%10.71) konularında eğilimleri ve son olarak müzik eğitiminde teknoloji ve özel eğitim (%6.43) konusunda az sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Boyraz ve Yazıcı (2019, s. 60) özel eğitim ile ilgili 2018 yılına kadar yapılmış sadece bir doktora tezi olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında Topaloğlu (2023) görme engelli bireylerle ilgili lisansüstü çalışmalara olan ilginin arttığını, müzik eğitiminde teknolojinin lisansüstü tez konularının içinde yer aldığını ancak doktora düzeyinde bir çalışma bulunmadığını belirtmiştir. Öte yandan 2014-2021 yılları arasında müzik eğitimi alanında yapılmış doktora tezlerinin araştırıldığı çalışmada müzik teknolojisi ve bilgisayar destekli eğitimin de tercih edilen konular arasında olduğu belirtilmiştir (Bükülmez, 2023). Tüm bunlardan hareketle müzik eğitiminde teknoloji konusunun önemli olduğu, dolayısıyla

müzik eğitiminde yapılan çalışmaların geliştirilmesi gerektiğini savunulmaktadır. Örneğin, müzik eğitiminde materyal tasarımı, özel eğitimde müzik teknolojilerinin kullanımı ve müzik eğitiminde dijital okuryazarlığın önemi gibi konularda teknolojiye yönelik çalışmaların artırılması müzik eğitiminin daha etkili olabilmesi için önemli görülmektedir.

Müzik eğitiminde teknoloji içerikli lisansüstü tezlerde kullanılan yöntemin daha çok nicel araştırma yöntemi olduğu, daha sonra ise nitel araştırma yönteminin tercih edildiği, en az ise karma yöntem çalışmalarının kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Aydınli Gürler (2021), Bükülmez (2023), Belge (2021) ve Öztutgan ve Öztutgan da (2020) benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Örneğin, Belge (2021) armoni ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunlukla nicel araştırma yöntemi ile yürütüldüğünü ve desen olarak %76 oranında tarama deseninin kullanıldığını belirlemiştir. Müzik eğitiminde nicel araştırma yönteminin kullanımının çoğunlukta olduğu çalışmalar olmasına rağmen, nicel, nitel ve karma araştırma yöntemi ile yürütülen çalışmalarda yöntemlerin kullanımına yönelik eksikliklerin olduğu düşünülmektedir. Aydınli Gürler (2021) çalışmalarda metodolojinin net bir şekilde ifade edilerek geçerlik güvenilirlik konularında daha açık uygulama ve ifadelerle yer verilmesi gerektiğini ve temel istatistik bilgilerinin de önemli olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, karma araştırma çalışmalarında da nicel ve nitel verilerin ayrı ayrı sunulmaması, bir başka ifade ile karmanın doğasına uygun olarak her iki verinin birbirini destekleyecek, tamamlayacak veya entegre edecek şekilde sunulması önemlidir (Özmenteş, 2013). Bu hususların üzerinde durulmasının sebebi müzik eğitime yönelik teknoloji çalışmalarında araştırma yöntemini belirtmeyen çalışmaların da olmasındandır. Öte yandan, literatürde araştırma yöntemlerinin müzik eğitimi çalışmalarında etkili bir şekilde kullanıldığını ifade eden çalışmalar da mevcuttur. Örneğin, Babacan (2021) müzik eğitiminde doktora seviyesindeki çalışmaların araştırma yöntemi kullanımı açısından yeterli nitelikte olduğunu savunmaktadır. Dolayısıyla, müzik eğitiminde teknoloji içerikli çalışmalarda henüz olgunlaşmış bir araştırma yönteminin kullanımının olmadığı ve bu anlamda daha fazla çalışmalara ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. Bir diğer yandan, derleme müzik eğitiminde teknoloji içerikli derleme çalışmalarının genellikle nitel araştırma yönteminin benimsenmesi sebebiyle (Babacan, 2021), derleme çalışmalarının farklı boyutları olan meta analiz gibi nicel araştırma yöntemi kullanan çalışmaların da yapılması gerektiği ve bunun müzik eğitime katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı derleme çalışmalarının karma araştırma içerisinde olgunlaşması da savunulmaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışma müzik eğitiminde teknoloji içerikli

çalışmaların artmasıyla özellikle müzik öğretmeni eğitiminde daha etkin eğitimler olacağını savunmaktadır. Dolayısıyla, müzik eğitiminde teknoloji içerikli çalışmaların öğretmen eğitimine katkısının olacağı düşünüldüğünden, gelecekteki araştırmacılara bu alandaki çalışmaların artırılması gerektiği önerilmektedir. Öte yandan, bu çalışma araştırma yöntemi olarak nitel araştırmayı benimsemiş olmasına rağmen, müzik eğitiminde teknoloji içerikli çalışmaların faydacı, işlevsel ve çoğulcu bakış açısını yansıtması gerektiğinden hareketle, karma araştırma yöntemini benimsemiş çalışmaların da artırılması gerektiğini önermektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir-A.A.; Tasarım-A.A., R.E.G.; Denetleme-A.A.; Kaynaklar-A.A., R.E.G.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi-A.A., R.E.G.; Analiz ve/veya Yorum-A.A., R.E.G.; Literatür Taraması-A.A., R.E.G.; Yazıyı Yazan-A.A., R.E.G.; Eleştirel İnceleme-A.A.; Diğer-A.A.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept-A.A.; Design-A.A., R.E.G.; Supervision-A.A.; Resources-A.A., R.E.G.; Data Collection and/or Processing-A.A., R.E.G.; Analysis and/or Interpretation-A.A., R.E.G.; Literature Search-A.A., R.E.G.; Writing Manuscript-A.A., R.E.G.; Critical Review-A.A.; Other-A.A.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Afacan, Ş., & Cemil, M. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1079-1100. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/342201>
- Akçay, Ş. Ö., & Solmacı, C. (2020). Türkiye’de müzik ve politika ilişkisi üzerine yapılmış akademik çalışmaların incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(72), 337-348. <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/investigation-to-academic-studies-executed-on-music-and-politics-relationship-in-turkey-with-bibliographical-method.pdf>
- Aksoy, R. N., & Göklen, A. (2022). Türkiye’de müzik eğitimi ve psikoloji ortak alanında yazılan lisansüstü tezlerin incelenmesi: Bir içerik analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(83), 1305-1323. <https://doi.org/10.17755/esosder.1079439>
- Aksoy, Y., & Güçlü, O. (2023). Pandemi sürecinde Türkiye’de gerçekleştirilen uzaktan müzik eğitimi alanındaki çalışmalara ilişkin bir içerik analizi. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 14(51), 448-467. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3242>

- Albayrak, E., & Çiltaş A. (2017). Türkiye’de matematik eğitimi alanında yayınlanan matematiksel model ve modelleme araştırmalarının betimsel içerik analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(9), 258-283. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/836333>
- Alyörük, G. (2016). Türkiye’de gitar alanında yapılan lisansüstü tezler: Bir bibliyografya çalışması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(35), 55-79. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.645333>
- Araz, D. G. (2015). Konservatuarlarda Batı Müziği teorisi eğitiminde dijital kaynakların kullanımı. 3. *Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (s. 83-92). <https://ittes.org.tr/dosyalar/files/IttesArsivi/2015/tam2015.pdf>
- Arıca, E. (2015). Türkiye’de keman pedagojisi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 327-342. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2016018529>
- Arıcı, İ., & Güner, E. (2017). Ortaokul öğrencilerinin mobil cihazlardaki eğitsel müzik uygulamalarını kullanımlarına yönelik bir araştırma. *Elementary Education Online*, 16(4), 1897-1907. <http://dx.doi.org/17051/ilkonline.2017.364499>
- Atilla, B., & Akyürek, R. (2020). Examination of postgraduate theses on string instruments in Turkey. *Educational Research and Reviews*, 15(9), 581-586. <https://doi.org/10.5897/ERR2020.4038>
- Avcı, A. (2020). Dijital okuryazarlıkta müzik eğitimi. *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 20(8), 111-131. <https://doi.org/10.31126/akrajournal.650884>
- Aydınlı Gürler, D. (2020). A review of graduate theses in group piano education. *Ekev Akademi Dergisi*, (83), 165-184. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2578433>
- Aydınlı Gürler, D. (2021). Müzik öğretmenliği alanında yapılan araştırmalar üzerine bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(80), 1858-1880. <https://doi.org/10.17755/esosder.870215>
- Babacan, E. (2021). Türkiye’de piyano ile ilgili yapılan lisansüstü araştırmaların içerik analizi: (1995-2017). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(3), 1159-1191. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.869110>
- Bak, G. (2023). Türkiye’de müzik ve iletişim konularında yazılmış lisansüstü tezlerin bibliometrik profili. *Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Belgü Dergisi*, (8), 1-21. <https://doi.org/10.59577/belgu.1276778>
- Belge, O. (2021). Türkiye’de armoni üzerine yazılmış lisansüstü tezlerin analizi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 14(87), 209-219. <https://doi.org/10.29228/JASSS.49704>
- Birel, A. S., & Qader, H. M. (2017). Türkiye’de kontrbas konusunda yazılmış lisansüstü tezler üzerine durum tespiti. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1416-1439. <http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2017.50>
- Boyras, G., & Yazıcı, T. (2019). Investigation of special needs education for children with music made by applicable graduate thesis in Turkey. *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Studies. Avrasya Çalışmaları*, 10, 59-67. <http://dx.doi.org/10.17740/eas.eus.2019-V10-05>
- Bükülmez, D. İ. (2023). Türkiye’de müzik eğitimi bilim dallarında yapılan doktora tezlerinin içerik analizi (2014-2021). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(49), 49-60. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.1069921>
- Caffarella, E. P. (1999). *The major themes and trends in doctoral dissertation research in educational technology from 1977 through 1998* (ED436178). ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED436178.pdf>
- Calderón Garrido, D., & Gustems Carnicer, J. (2021). Adaptations of music education in primary and secondary school due to COVID-19: The experience in Spain. *Music Education Research*, 23(2), 139-150. <https://doi.org/10.1080/14613808.2021.1902488>
- Cambra, J. C., & López, C. C. (2020). The implementation of ICT in the music classroom in secondary school compared to traditional teaching methodologies such as the master class. case study. *INNODOCT*, 355-362. <http://dx.doi.org/10.4995/INN2020.2020.11807>
- Camlin, D. A., & Lisboa, T. (2021) The digital ‘turn’ in music education. *Music Education Research*, 23(2), 129-138. <https://doi.org/10.1080/14613808.2021.1908792>
- Costa, F. A. (2007). Educational technologies: analysis of master dissertations carried out in Portugal. *Sísifo/Educational Sciences Journal*, (3), 7-24. <https://core.ac.uk/download/pdf/12425717.pdf>
- Çamlıtepe, M. (2022). Pandemi sürecinde dijital teknolojilerin performans sanatları ve müzik pratiklerine etkisi üzerine. *Balkan Music and Art Journal*, 4(1), 1-10. <http://dx.doi.org/10.47956/bmsd.1021762>
- Çeşit, C. (2015). Türkiye’de viyola üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Journal of Social Science*, (38), 445-462. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3035>
- Da Silveira Borne, L. (2016). Tecnologías en la educación musical a distancia en contextos universitarios Brasileños. *Educación Musical*, 11(1), 131-150. <http://dx.doi.org/10.11144/Javeriana.mavae11-1.temd>
- Delikara, A. (2019). Türkiye’de müzik teknolojileri alanında yapılmış lisansüstü tezler. *EKEV Akademi Dergisi*, (79), 1-16. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2583651>
- Demirbatır, R. E. (2001). Yaylı çalgılar yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tez bibliyografyası. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 14(1), 143-150. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/153177>
- Dönmez, E. C. (2022). Yaylı çalgılar üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of History School*, 15(61), 3645-3667. <https://doi.org/10.29228/joh.62491>
- Ece, A. S., & Çeşit, C. (2011). Türkiye’de lisansüstü düzeyde yapılan disiplinler arası müzik araştırmaları ve sonuçları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(17), 599-617. <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/the-interdisciplinary-music-researches-done-at-graduate-level-in-turkey-and-their-results.pdf>
- Erdoğan, F. U., & Çağiltay, K. (2009). Türkiye’de eğitim teknolojileri alanında yapılan master ve doktora tezlerinde genel eğilimler. *Akademik Bilişim*, (9), 11-13. https://ab.org.tr/ab09/kitap/erdogmus_cagiltay_AB09.pdf

- Ertek Babaç, E., & Köse, H. S. (2018). Türkiye’de 2011-2018 yılları arasında koro alanında yapılmış olan lisansüstü tezlerin bazı parametreler bakımından incelenmesi. *Online Journal of Music Sciences*, 3(1), 32-55. <https://doi.org/10.31811/ojomus.430359>
- Geboloğlu, B. (2020). Türkiye’de klasik Türk müziği bestecileri ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 65(2020 Ocak), 19-30. <https://doi.org/10.7816/idil-09-65-03>
- Gorbunova, I. B., Plotnikov, K. J., & Heiner, H. (2020). Music computer technologies as an integrative networking educational environment. *Revista Práxis Educacional*, 16(37), 483-495. <https://doi.org/10.22481/praxisedu.v16i37.6433>
- Göktaş, Y., Hasançebi, F., Bayrak, N., Akçay, A., Varıgoğlu, B., Baran, M., ve Sözbilir, M. (2012). Türkiye’deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 443-460. <https://www.idealonline.com.tr/IdealOnline/lookAtPublications/paperDetail.xhtml?uld=1916>
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G., & Reisoğlu, G. (2012). *Educational technology research trends in Turkey: A content analysis of the 2000-2009 decade* (EJ978439).ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ978439.pdf>
- Güdek, B., & Açıksoz, F. (2018). Teknolojik pedagojik içerik bilgisi modeli çerçevesinde müzik öğretiminde teknoloji entegrasyonu. *Akademik Bakış Dergisi*, (65), 370-380. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/439750>
- Güneş, Ü., Tonbuloğlu, B., Tonbuloğlu, İ., Yıldırım, K., & Karataş, İ. H. (2023). Educational technology: A bibliometric approach. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 57(57), 60-90. <https://doi.org/10.15285/maruaebd.1148289>
- Hew, K. F., Kale, U., & Nari, K. (2007) Past research in instructional technology: Results of a content analysis of empirical studies published in three prominent instructional technology journals from the year 2000 through 2004. *Journal of Educational Computing Research*, 36(3), 269-300. <https://doi.org/10.2190/K3P8-8164-L56J-33W4>
- İpekçiler, B. A., & Çaydere, Ö. (2022). Müzik öğretmenliği programlarındaki müzik teknolojisi derslerine ilişkin bir inceleme. *Online Journal of Music Sciences*, 7(1), 6-19. <https://doi.org/10.31811/ojomus.1118506>
- Kaptanoğlu, E., & Çanakçı, P. (2015). Türkiye’de vokal müzikte piyano eşlik alanında yapılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(55), 198-206. <https://doi.org/10.17755/esosder.20305>
- Karakuzu, B., Saraçoğlu, S., & Bektaş, O. (2023). Ulusal alan yazında fen eğitiminde web 2.0 araçları konulu çalışmaların sistematik incelemesi. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 8(2), 228-249. <https://doi.org/10.47214/adeder.1375043>
- Kılıç Tapu, I. (2017). Müzik öğretmenliği eğitimi sürecinin lisansüstü tezlerdeki görünümü. *International Journal of Social Humanities Sciences Research*, 4(11), 504-513. <https://doi.org/10.26450/jshsr.80>
- Köksal, S. (2019). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin müzik yazılımlarını tanıma ve kullanma durumları. *Sanat ve İnsan Dergisi*, 3(1), 1-17. <https://sanatveinsan.com/wp-content/uploads/2020/09/2019-3-1-5-MUZIK-EGITIMI-ANABILIM-DALI-OGRENCILERININ-MUZIK-YAZILIMLARINI-TANIMA-VE-KULLANMA-DURUMLARI-Siyar-KOKSAL.pdf>
- Kösreli, S. (2020). Türkiye’de ses eğitimi alanında yazılmış lisansüstü tezlere yönelik bir inceleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(5), 3651-3668. <https://doi.org/10.15869/itobiad.708104>
- Kumtepe, M. A., & Yıldırım Orhan, Ş. (2016). Türkiye’de “müzik ve sosyoloji” ortak alanında yapılmış lisansüstü tezler. *Electronic Turkish Studies*, 11(21), 251-270. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9922>
- Kurtaslan, Z. (2018). Türkiye’de yaylı çalgılarda yay teknikleri üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi. *Fine Arts (NWSAFA)*, 13(4), 57-70. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.4.D0215>
- Li, Y. (2020). Application of computer-based auto accompaniment in music education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 15(06), 140-151. <https://doi.org/10.3991/ijet.v15i06.13333>
- Lorenzo, O., Herrera Torres, L., & Hernández Candelas, M. (2007). Scientific production in music education at the international level: An analysis of the Education Resources Information Center (ERIC) database. *Research Perspectives in Music Education*, 11(1), 12-21. <https://www.ingentaconnect.com/content/fmea/rpme/2007/00000011/00000001/art00004?crawler=true>
- Marín Suelves, D., Gabarda Mendez, V., & Cuevas Monzonís, N. (2022). Educación Musical y tecnología: Tendencias en investigación. *Revista Electrónica Complutense de Investigación en Educación Musical*, 19(22), 261-273. <https://dx.doi.org/10.5209/reciem.74693>
- Mert, E., & Şen, Ü. S. (2019). İlköğretim 7. sınıf müzik öğretiminde teknoloji destekli materyal kullanımının akademik başarıya etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(4), 2113-2139. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/927458>
- Nazlımoğlu, E., & Karakoç, E. (2023). Türkiye’deki üniversitelerde müzik bilim/sanat alanında lisansüstü eğitime ilişkin bir durum tespiti. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı 1 (Cumhuriyetin 100. Yılına), 1399-1426. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1351995>
- Önal, G. F., & Aksaray, Ö. (2023). Müziğin farklı disiplinlerle ilişkisi ve müzik alanında yazılan tezlerin bibliyometrik analizi. *Journal of World of Turks/Zeitschrift für die Welt der Türken*, 15(2), 131-150. <https://doi.org/10.46291/zfwf/150210>
- Özay, S. (2020). Türkiye’de viyola alanında yazılmış lisansüstü tezler. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(Eğitim ve Toplum Özel sayısı), 6344-6361. <https://doi.org/10.26466/opus.784467>
- Özevin, B., Canakay, E. U., & Beylik, Ç. (2021). Müzik öğretmenliği ve lisansüstü eğitim: Dokuz Eylül Üniversitesi örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(3), 516-526. <https://doi.org/10.5961/jhes.2021.471>
- Özmenteş, G. (2013). Müzik eğitimi araştırmalarında değişen paradigma ve yöntemler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 91-103. <http://www.ijret.org/FileUpload/ks281142/File/12.ozmentes.pdf>
- Öztutgan, Z. (2016). Türkiye’de gitar alanında yapılan lisansüstü tezlerin analizi ve değerlendirilmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 684-708. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/253588>

- Öztutgan, Z., & Öztutgan, K. (2020). Analysis of the graduate studies in different disciplines prepared for music education in Turkey (EJ1275102). ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1275102.pdf>
- Sağır, T. (2005). Müzik öğretmenliği bilim dallarında çalışan lisansüstü tezlerin enstitü farklılıkları açısından değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 243-245. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/235036>
- Sonsel, Ö. B. (2018). Türkiye’de viyola alanında yazılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (47), 340-359. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.403244>
- Sonsel, Ö. B., & Efe, M. (2019). Orkestra alanında yazılmış yüksek lisans, sanatta yeterlik ve doktora tezlerinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(41), 193-204. <https://doi.org/10.29228/SOBIDER.32641>
- Sözbilir, M., & Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education*, 24(3), 1-22. <https://openriver.winona.edu/eie/vol24/iss1/3>
- Şen, Ü. S., & Şentürk, N. (2014). İlköğretim müzik öğretiminde kullanılmak üzere (programlı öğretim yöntemine göre) geliştirilen öğretim yazılımı modeli. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(202), 170-192. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/441972>
- Tebiş, C., & Okay, H. H. (2013). Türkiye’de müzik sanatı ve eğitiminde keman ve viyola konulu lisansüstü tezlerin konu ve yöntem olarak incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 2(2), 11-20. <https://ijitase.net/index.php/ijitase/article/view/322/359>
- Tecimer, B. (2006). İnternet ve yaşam boyu müzik eğitimi. *MÜZED*, (15), 8-9. https://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/makale/B-Tecimer_12.pdf
- Topaloğlu, T. (2023). Görme Engelli Bireylerin Müzik Eğitimine Yönelik Yapılan Tez Çalışmalarının İncelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 201-219. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.1128327>
- Toptaş, B. (2013). Türkiye’de piyano üzerine yapılmış lisansüstü çalışmalar. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*, 6(3) 715-728. <https://doi.org/10.9761/JASSS710>
- Toptaş, B., & Güler, E. (2022). Türkiye’de müzik alanında yapılan bibliyografya çalışmalarının değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 8(2), 128-139. <https://doi.org/10.22252/ijca.1206251>
- Tuna, A. (2017). Müzik bibliyografyası bağlamında 2000-2017 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezler ve yöntemleri. *Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi*. (11), 125-133. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/630808>
- Valverde Berrocoso, J., Garrido Arroyo, M. C., Burgos Videla, C., & Morales Cevallos, M. B. (2020). Trends in educational research about e-learning: A systematic literature review (2009–2018). *Sustainability*, 12(12), 5153. <https://doi.org/10.3390/su12125153>
- Yıldırım Orhan, Ş. (2012). Türkiye’de viyolonsel alanında yapılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik tezleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 701-716. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/806973>
- Yıldırım Orhan, Ş., & Tunca, B. E. (2014). Türkiye’de oda müziği alanında yapılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri. *Folklor/Edebiyat*, 20(80), 207-219. https://www.folkloredebiyat.org/Makaleler/446847524_fe-80-14.pdf
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11.bs.). Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, H., & Acar, Y. (2023). Bibliometric analysis of graduate theses on music culture in Turkey. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 11(1), 15-32. <http://dx.doi.org/10.17478/jegys.1232182>
- Yılmaz, K. (2021). Sosyal bilimlerde ve eğitim bilimlerinde sistematik derleme, meta değerlendirme ve bibliyometrik analizler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 1457-1490. <https://doi.org/10.33206/mjss.791537>
- Yungul, O. (2018). Müzik eğitiminde web tabanlı uzaktan eğitim. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1333-1348. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/503716>